

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
 - 1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รักษาการในตำแหน่ง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 867 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 867 โรงเรียน
 - 1.1.2 ครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 867 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 867 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามจำนวนใน ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซซีและมอร์แกน(Robert V.Krejcie and Daryle W.Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 265 คน และครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 265 คน รวมทั้งสิ้น 530 คน แล้วทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Technique) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกตัวแทนที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน ตามขนาดโรงเรียนในแต่ละอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1. เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2. เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ตอนที่ 3. เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยผ่านทางฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่งไป 530 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยได้ 456 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.04

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 51 ปีขึ้นไป วุฒิปริญญาตรี อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน 16 ปีขึ้นไป และโรงเรียนจะเป็นขนาดกลาง

สำหรับครูวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-35 ปี วุฒิปริญญาตรี อายุราชการระหว่าง 11-15 ปี และมีระยะเวลาในการเป็นครูวิชาการโรงเรียน 1-2 ปี

2. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

2.1 ข้อมูลของผู้บริหารโรงเรียน

2.1.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า

เอกสารหลักสูตรส่วนใหญ่ที่โรงเรียนมี คือ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร ด้วยการให้ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรด้วยตนเองเสียเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการปรับหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการปรับแผนการสอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ ส่วนการติดตามและประเมินผลความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่จะสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

2.1.2 งานการเรียนการสอน พบว่า

ผู้ที่ทำหน้าที่จัดตารางสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้บริหารจะตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นเพื่อจัดทำ สำหรับหลักในการจัดตารางสอน โรงเรียนส่วนใหญ่

จัดโดยยึดเวลาเรียนที่หลักสูตรกำหนดสัดส่วนไว้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์เป็นหลัก ส่วนวิธีการในการจัดครูเข้าสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ จัดตามความรู้ ความสามารถ และ ความถนัดของครู สำหรับการดำเนินการให้ครูเตรียมการสอนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูทำบันทึกการสอนล่วงหน้าก่อนทำการสอนทุกครั้ง ส่วนวิธีการจัดสอนซ่อมเสริม โรงเรียนส่วนใหญ่จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มย่อย

2.1.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน พบว่า

เอกสารประกอบหลักสูตรส่วนใหญ่ที่โรงเรียนมี คือ หนังสือแบบเรียน คู่มือครู และแผนการสอน สำหรับวิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดซื้อหามาโดยใช้งบประมาณของทางราชการ วิธีการส่งเสริมให้ครูซื้อสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่จะประชุม อบรม ชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญในการใช้สื่อประกอบการสอน สำหรับระบบการจัดเก็บและการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ จะจัดทำทะเบียนสื่อ เพื่อควบคุมการจัดเก็บสื่อ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษา ซ่อมแซม และให้บริการ ส่วนการให้บริการสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่วนใหญ่จะมีการจัดทำทะเบียนบัญชีสื่อเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการให้บริการ

2.1.4 งานวัดและประเมินผล พบว่า

การเตรียมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การวัด และประเมินผลนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือแก่ครู การดำเนินการประเมินผลในโรงเรียน ส่วนใหญ่ครูมีการวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 สำหรับการจัดทำข้อทดสอบของแต่ละชั้น /แต่ละวิชาในแต่ละภาคเรียน ส่วนใหญ่คณะกรรมการระดับอำเภอเป็นผู้จัดทำ ส่วนการสนับสนุนให้ครูนำผลการวัดและประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่นำผลการวัดและประเมินไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนปกติ

2.1.5 งานห้องสมุด พบว่า

ลักษณะของห้องสมุดหรือมุมหนังสือ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดห้องสมุดเป็นเอกเทศโดยใช้ห้องใดห้องหนึ่งของอาคารเรียน บุคลากรที่รับผิดชอบในการให้

บริการในห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ประจำ สำหรับการ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมาใช้บริการห้องสมุด ส่วนใหญ่ครูจะจัดกิจกรรมให้ นักเรียนค้นคว้ารายงานจากตำราในห้องสมุด เวลาที่เปิดบริการให้ใช้ห้องสมุด โรงเรียน ส่วนใหญ่จะเปิดบริการระหว่างพักกลางวัน สำหรับวิธีการบันทึกการใช้ห้องสมุด ส่วนใหญ่ จะใช้วิธีการจดสถิติเมื่อมีผู้มาใช้ห้องสมุด ส่วนวิธีประเมินผลการใช้ห้องสมุดนั้น โรงเรียน ส่วนใหญ่ประเมินผลจากสถิติผู้มาใช้บริการห้องสมุด

2.1.6 งานนิเทศการศึกษา พบว่า

การวางแผนการนิเทศงานวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่ จะ ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการ วางแผนการนิเทศ ผู้นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหาร โรงเรียน การสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่จะให้ครู ผู้สอนเป็นผู้นิเทศซึ่งกันและกัน สำหรับการสร้างสื่อ และ เครื่องมือในการนิเทศภายใน โรงเรียน ส่วนใหญ่จะสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูไว้ใช้ในการนิเทศภายใน ส่วนการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ มักจัดกิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน และการให้คำปรึกษาหารือ

2.1.7 งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการ พบว่า

ผู้กำหนดนโยบายบริหารงานวิชาการโรงเรียน ส่วนใหญ่ กำหนดนโยบายโดยคณะครูและผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการวาง แผนงานวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่จะให้คณะครูทุกคนช่วยกันวางแผนร่วมกัน สำหรับข้อมูล ที่ใช้ในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีการควบคุม กำกับ บุคลากรให้ปฏิบัติตามแผนงาน /โครงการที่กำหนดไว้ ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ จะใช้วิธีการประชุมชี้แจง แผนงาน /โครงการต่าง ๆ ให้ทราบและ เข้าใจ ส่วนการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้ วิธีการประเมินหลังการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว

2.1.8 งานส่งเสริมการสอน พบว่า

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการสอนโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมอาหารกลางวันของนักเรียน รองลงมา คือกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ตามลำดับ สำหรับการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่จัดส่งครูเข้ารับการอบรมด้านวิชาการ ส่วนผู้ประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมที่จัด

2.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ พบว่า

การสำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นในการให้ครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่จะพิจารณาจากปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัด โรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดหางบประมาณเพื่อส่งครูไปเข้ารับการอบรม ส่วนการติดตามประเมินผลครูที่เข้าประชุม อบรมทางวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่จะให้ครูที่ไปประชุม อบรมนำมาถ่ายทอดให้ครูคนอื่นในโรงเรียนฟัง

2.2 ข้อมูลของครูวิชาการโรงเรียน

2.2.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า

เอกสารหลักสูตรส่วนใหญ่ที่โรงเรียนมี คือ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

2.2.2 งานการเรียนการสอน พบว่า

การดำเนินการให้ครูเตรียมการสอนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูทำบันทึกการสอนล่วงหน้าก่อนทำการสอนทุกครั้ง สำหรับการสาธิตการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูไปศึกษาดูงานการสอนของครูผู้สอนดีเด่นในโรงเรียนอื่น ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดตามเนื้อหาของบทเรียน แต่ยึดหยุ่นตามสภาพของท้องถิ่น

2.2.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า
การใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่ครูผู้
สอนจะใช้ตามวัสดุและสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่

2.2.4 งานวัดและประเมินผล พบว่า
การดำเนินการประเมินผลในโรงเรียนส่วนใหญ่ ครูมีการวัด
ผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 สำหรับการนำผลการวัดและประเมินไปใช้ในการ
การปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ครูนำผลการวัดและประเมินไปใช้ในการปรับปรุง
กิจกรรมการสอนในชั้นเรียนปกติ

2.2.5 งานห้องสมุด พบว่า
การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมาใช้บริการห้องสมุดส่วน
ใหญ่ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนมาค้นคว้ารายงาน สำหรับการบำรุง รักษา และซ่อมแซม
หนังสือในห้องสมุด ส่วนใหญ่ครูบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินการ

2.2.6 งานนิเทศการศึกษา พบว่า
ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนที่ครูมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่
จะมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนการนิเทศ

2.2.7 งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน พบว่า
ขั้นตอนที่ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ ส่วนใหญ่
จะมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

2.2.8 งานส่งเสริมการสอน พบว่า
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน
นั้น ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมอาหารกลางวันของนักเรียน

2.2.9 งานประชุม อบรมทางวิชาการ พบว่า
ขั้นตอนการจัดประชุม อบรมทางวิชาการของโรงเรียนที่ครู
มีส่วนร่วม ส่วนใหญ่ครูจะมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

3.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ทั้ง 9 ด้าน พบว่า ทุกด้านล้วนมีปัญหาในระดับน้อย

3.2 เมื่อจำแนกปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นรายข้อ ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 52 ข้อ พบว่า มีเพียง 2 ข้อเท่านั้น ที่มีปัญหาในระดับมาก ได้แก่

3.2.1 โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้รับผิดชอบห้องสมุด โดยเฉพาะ

3.2.2 โรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความชำนาญเฉพาะกลุ่ม ประสพการณ์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากผลการวิจัย ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนต่างให้ความเห็นตรงกันว่า เอกสารหลักสูตรส่วนใหญ่ที่โรงเรียนมี และจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และ คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ซึ่งตรงกับองค์การอินทรมพรรย (พ.ศ.2532) ได้กล่าวไว้ว่า เอกสารหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นจะต้องมีในโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติ

งาน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า แทบจะทุกโรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอเนื่องจากงบประมาณในการจัดหา เอกสารหลักสูตรมีจำกัด ซึ่งงบประมาณดังกล่าวแต่ละโรงเรียนจะได้รับตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียน และงบประมาณในส่วนที่จะต้องนำไปจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน

สำหรับการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียน ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้นั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จะให้ครูศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรด้วยตนเอง และจัดส่งครูเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับหลักสูตรที่ทางหน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ภิญญู สายนุ้ย (2533) ที่ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ก็ใช้วิธีการส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร ทั้งนี้เพราะว่าก่อนการนำหลักสูตรไปใช้นั้นแต่ละครั้งนั้น กรมเจ้าสังกัดจะจัดอบรมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการเตรียมการก่อนการใช้หลักสูตร นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ครูได้เข้าใจและมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการฝึกอบรม ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ จึงได้จัดให้มีโครงการอบรมครูผู้สอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ตามสภาพปัญหาและความต้องการในแต่ละท้องถิ่นเพื่อสร้างความรู้ และความเข้าใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปรีดีติลล (2532) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมครูเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน และการทำงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การปรับหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โรงเรียนส่วนใหญ่ ได้มีการปรับแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และ ปรับแผนการสอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เนื่องจากเหตุผลที่ว่า สภาพทางภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน และขาดบุคลากรที่มีความรู้ ในบางกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งโรงเรียนก็ได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่ได้กำหนดไว้ในข้อที่ 3 ว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลัก

ร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาพัฒนาหลักสูตรบางส่วน ให้เหมาะสมกับสภาพ และความ
ต้องการได้ (กรมวิชาการ 2535)

นอกจากนั้น ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการติดตามและ
ประเมินผลความรู้ความเข้าใจของครู เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ด้วยการสังเกต
พฤติกรรมการสอนของครู และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักเรียน ซึ่งการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการดังกล่าว เป็นการช่วยเหลือแนะนำครู
เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในทุกกิจกรรม ซึ่งสอดคล้อง
กับแนวคิดของบุญมี เณรยอด (2529) ที่กล่าวว่า ควรจัดแนะนำและควบคุมดูแลการสอน
ของครูให้เป็นไปตามหลักสูตร มีการประชุมพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารต้องศึกษาหลัก
สูตรให้เข้าใจอย่างละเอียด เพื่อการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผลการใช้หลักสูตรใน
โรงเรียน

1.2 งานการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดตารางสอนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่
ผู้บริหารโรงเรียนจะตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นเพื่อจัดทำ ซึ่งคณะกรรมการเฉพาะกิจชุดนี้ก็คือ
ครูที่เป็นตัวแทนของแต่ละสายชั้นส่งมาช่วยกันพิจารณาจัดทำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ
องค์การ อินทรมพรรย์ (2532) ที่กล่าวไว้ว่าครูควรได้ร่วมกันจัดทำตารางสอนเพราะจะ
ได้มีโอกาสช่วยกันพิจารณาจัดทำตารางสอนที่สมบูรณ์ ไม่บกพร่องในด้านใดด้านหนึ่ง และยัง
เปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอีกด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า วิธี
การดังกล่าวจะให้ประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะว่า ครูผู้สอน
เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ย่อมทราบความต้องการและความสนใจของเด็กได้ดี
กว่าบุคคลอื่น และสอดคล้องกับหลักการจัดตารางสอนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ (2528) กล่าวไว้ว่า การจัดตารางสอนผู้บริหารโรงเรียน ควรมอบให้
หัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียน หรือ คณะทำงานเป็นผู้จัดทำตารางสอน โดยผู้บริหาร
โรงเรียนควบคุมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดตารางสอน

การจัดครูเข้าสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของครู ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดครูเข้าสอนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดครูเข้าสอนตาม หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 จำเป็นจะต้องพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีความสามารถ เหมาะสมกับระดับของชั้นเรียน บรรจุเข้าไปเป็นครูประจำชั้น โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถความถนัด อารมณ์และนิสัยใจคอของครูแต่ละคนว่าเหมาะสมที่จะเข้าทำการ สอนชั้นใดและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรางคณา บันลายนาค (2527) และวิเชียร นพพลกรัง (2533) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้จัดครูเข้าสอน โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจ ความต้องการ และคำนึงถึงความสามารถของครู ซึ่งการจัดครูเข้าสอนโดยวิธีนี้จะทำให้ ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนการสอน และครูแต่ละคนมีโอกาสดำเนินชีวิตภาพ ของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรได้มากที่สุด แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัย มัก ประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจัดครูเข้าสอนเสมอ กล่าวคือ ไม่สามารถจัดครูเข้าสอนได้ ตรงตามความรู้ ความสามารถ และความต้องการของครูได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ วิไลวรรณ วิทยาวโรจน์ (2525) ที่พบว่า ผู้บริหารมักจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตาม ความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติจริงนั้นมีข้อจำกัดหลาย ประการ เช่น ในเรื่องอัตราจ้างครู หรือโรงเรียนมีครูไม่ตรงกับความต้องการ

การให้ครูเตรียมการสอน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนให้ความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูทำบันทึกการสอนล่วงหน้าก่อนทำ การสอนทุกครั้ง ซึ่งการเตรียมการสอนนี้ จะทำให้ครูทราบล่วงหน้าว่าจะให้เด็กเรียนรู้ อะไร โดยวิธีใด จะใช้วิธีการใดตรวจสอบว่า นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจสิ่งเหล่านั้นจริง การเตรียมการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน และต้องทำเป็นประจำจะละเว้นหรือขาด ไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528) และสอดคล้องกับแนวคิด ของ สุมิตร คุณานุกร (2523) ที่กล่าวไว้ว่า การเตรียมการสอนมีประโยชน์อยู่ 3 ประการ คือ ทำให้การสอนมีเป้าหมายที่แน่ชัด ครูรู้ขอบเขตของเนื้อหาที่จะต้องเตรียม ไปสอน และช่วยให้ครูมีหลักในการประเมินการสอน

ในส่วนของการจัดการจัดการการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูวิชาการ
 จริงเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าวิธีการทำให้ครูไปศึกษาดูงานการสอนของครูผู้สอนดีเด่น
 ของโรงเรียนอื่น ซึ่งวิธีการดังกล่าว จะทำให้ครูมีโอกาสได้เยี่ยมชมการสอนที่ดีของครู
 อื่น ๆ จะได้นำมาปรับปรุงการสอนของตนเอง อย่างไรก็ตาม การสอนเป็นเทคนิคเฉพาะ
 ของแต่ละบุคคล ไม่สามารถที่จะลอกเลียนแบบได้ แต่ก็สามารถนำวิธีการ และขั้นตอนมา
 ประยุกต์ใช้ได้บ้างโอกาส

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครู
 วิชาการจริงเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า จัดตามเนื้อหาของบทเรียน แต่ยืดหยุ่นได้ตาม
 สภาพของท้องถิ่น เลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา และจัดตามความ
 สนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่กรมวิชาการ (2525) เสนอแนะไว้ว่า ให้โรงเรียน
 ยืดหยุ่นเป็นแนวทางคือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องยึดจุดประสงค์ให้มีความสำคัญ
 พอกับเนื้อหา เน้นให้นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับ ให้นักเรียนเกิดความคิด ค้นหา
 ความรู้ สรุป และตัดสินใจด้วยตนเอง เน้นภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี ให้ครูใช้วิธี
 สอนหลาย ๆ รูปแบบตามความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมและสภาพผู้เรียน และจัดการ
 สอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

สำหรับการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้
 วิธีจัดสอนเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งข้อดีของการจัดสอนเป็นกลุ่มย่อยนั้น สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ได้กล่าวถึงข้อดีของวิธีนี้ว่า นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะ
 ช่วยกันแก้ปัญหาความเข้าใจในบทเรียนซึ่งกัน และกันร่วมมือกัน ไม่ทำให้ใครรู้สึกว่ามี
 บมด้อย หรือบมเด่น แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่า ครูผู้จัดสอนซ่อมเสริมแก่เด็ก
 นักเรียนในหลาย ๆ โรงเรียนยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมคือ
 ครูยังจัดสอนซ่อมเสริมทั้งเด็กเก่ง และเด็กอ่อนพร้อมกัน หรือไม่ก็สอนซ่อมเสริมพร้อมกัน
 ทั้งชั้นเลย ซึ่งผิดจากหลักการสอนซ่อมเสริมที่ รุ่งทิวา จักรกร (2527) กล่าวว่า การ
 สอนซ่อมเป็นการช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องให้เด็กที่เรียนอ่อนโดยสอนทบทวนและแยกเด็ก
 เรียนอ่อนมาไว้เฉพาะ ส่วนการสอนเสริมเป็นการสอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กที่เรียนเก่ง ได้
 พัฒนาไปตามความสามารถ

1.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

พบว่า เอกสารประกอบหลักสูตรที่ทางโรงเรียนมี ส่วนใหญ่จะเป็น หนังสือแบบเรียน คู่มือครู และ แผนการสอน ซึ่งเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งเนื่องจาก เอกสารดังกล่าว เป็นเอกสารที่ครูจำเป็นต้องใช้เป็นแนวทางในการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอนโดยมีรายละเอียดดังที่กรมวิชาการ (2525) กล่าวไว้คือเอกสาร คู่มือครู และ แผนการสอน เป็นเอกสารที่อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์อย่างละเอียด จัดพิมพ์เป็นหนังสือกลุ่มประสบการณ์ละ 1 เล่ม ทุกชั้นเรียนเป็นเอกสารที่จำเป็นที่สุดที่ครูจะต้องใช้ แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่า แทบจะทุกโรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับ คู่มือครู และแผนการสอนไม่เพียงพอกับความ ต้องการจำเป็นของครู เนื่องจากงบประมาณในการจัดหามีจำกัด บางโรงเรียนก็แก้ไข โดยการให้ครูจัดหามาใช้เองซึ่งเป็นการเพิ่มภาระแก่ครูผู้สอนให้หนักขึ้นไปอีก

การจัดหาสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ จัดซื้อสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เงินงบประมาณของทางราชการที่จัดสรรมาให้ นอกนั้น ให้ครูแต่ละคนผลิตขึ้นใช้เอง และยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมาใช้ จะเห็นว่า การ ดำเนินการของโรงเรียนสอดคล้องตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติกำหนด กล่าวคือ ได้จัดสรรงบประมาณค่าวัสดุการศึกษาตามรายหัวของนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนจัดซื้อสื่อบางอย่างที่ผลิตเองไม่ได้ และจัดงบประมาณเพื่อให้ศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนดำเนินการผลิตสื่อต้นแบบเพื่อจัดบริการให้โรงเรียนภายในกลุ่มใช้ตามความ ต้องการ แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้เพื่อจัดหาสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนจำกัดซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ชลอ มงคลการุณย์ (2530) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีปัญหาขาดงบประมาณในการ จัดหาสื่อการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีจำนวนมาก จึงทำห้งบประมาณที่ได้รับ จัดสรรมาเพื่อจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาดังกล่าว สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูสามารถสร้าง และจัดหาสื่อการเรียนการสอนได้จากสิ่งแวดล้อม และวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

สำหรับการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้บริหารจะจัดประชุม อบรมชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนการสอน และจัดหาสื่อการเรียนการสอน และ วัสดุประกอบหลักสูตรให้เพียงพอ ต่อความต้องการใช้ของครู ส่วนการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูจะใช้สื่อการเรียนการสอนตามวัสดุและสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ และใช้เป็นประจำทุกครั้งที่ทำการสอน นับเป็นนิมิตหมายที่ดี เพราะการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับครูในการใช้เป็นสื่อกลางระหว่าง ผู้เรียนกับผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ยังอยู่ในวัยเด็ก ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่เขียนบนกระดาษได้เท่าที่ควร ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำสื่อประกอบการสอน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้ให้แนวทางในการใช้สื่อการเรียนการสอนไว้ว่า การใช้สื่อในการเรียนการสอนจะต้องใช้ให้เหมาะสมกับวิธีสอน จุดมุ่งหมาย จังหวะเวลา จิตวิทยาการเรียนรู้ และบุคลิกภาพของครูประกอบกัน

นอกจากนั้นการเก็บ บำรุงรักษาและให้บริการสื่อการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำทะเบียนบัญชีสื่อแยกไว้เป็นหมวดหมู่ มีห้องศูนย์/ห้องบริการ สื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ และมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษา ซ่อมแซม และให้บริการสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา บริดีดีล (2532) ที่เสนอแนะไว้ว่า โรงเรียนควรจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยในการรักษาและให้ความสะดวกในการใช้ การดำเนินการดังกล่าว นอกจากจะเป็นการเก็บรักษา และให้บริการอย่างเป็นระบบระเบียบแล้ว ยังทำให้ครูสามารถใช้สื่อการสอนอย่าง ประหยัดและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

1.4 งานวัดและประเมินผล

ผลการวิจัย เกี่ยวกับการเตรียมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การวัด และประเมินผล พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารจะให้คำแนะนำปรึกษาหารือแก่ ครู และจัดหาหนังสือให้อ่านค้นคว้าด้วยตนเอง นับว่าเป็นวิธีการที่สะดวกและเป็นการใช้ ทรัพยากรบุคคลในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับการดำเนินการประเมินผลใน โรงเรียนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนให้ความเห็น ว่า ส่วนใหญ่ครูจะวัดผลการเรียนของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 มีการ ตรวจและควบคุมให้ครูจัดทำเอกสารหลักฐานป.02 และป.01ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และ มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง ซึ่งนับว่าเป็นผลดี เพราะผู้ปกครองจะ ได้ทราบถึงผลการเรียนของเด็ก เพื่อที่ผู้ปกครองจะได้ควบคุมดูแล หรือ ช่วยเหลือในการ เรียนของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน

สำหรับการจัดทำข้อทดสอบของแต่ละชั้น/แต่ละวิชาในแต่ละภาคเรียน ผล การวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่คณะวิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้จัดทำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ภิญญู สายนุ้ย (2533) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนในการ จัดทำข้อสอบร่วมกัน ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะนี้จะช่วยให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ประหยัด ทรัพยากร และเป็นการกำหนดมาตรฐานการวัดผลของทุกโรงเรียนในกลุ่มให้ใกล้เคียงกัน และสอดคล้องกับ ปรีชา คัมภีรปกรณ (2532) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินผลโดย แบบทดสอบนั้นผู้บริหารจะต้องจัดทำโครงการสร้างแบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ และ ควรดำเนินการในระดับกลุ่มโรงเรียน

ส่วนการสนับสนุนให้ครูนำผลการวัด และประเมินของนักเรียนมาใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนให้ ความเห็นตรงกันว่า ส่วนใหญ่ครูนำผลการวัด และประเมินไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมการสอน ในชั้นเรียนปกติ และใช้เป็นข้อมูลในการสอนซ่อมเสริม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสำนัก งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ที่ว่า การวัดและประเมินผล เป็น กระบวนการหนึ่งของการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนของ ครูและนักเรียน

1.5 งานห้องสมุด

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของห้องสมุด พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดห้องสมุดเป็นเอกเทศ ใตยั้ห้องใดห้องหนึ่งของอาคารเรียน และจัดเป็นมุมหนังสืออยู่เป็นส่วนหนึ่งของทุกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของห้องสมุดเกี่ยวกับสถานที่และบริเวณห้องสมุดของ ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2525) ที่กล่าวว่า อาคารห้องสมุดจำเป็นต้องมีสัดส่วน อาณาใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารเรียนเพื่อเป็นที่เก็บรวบรวมหนังสือหรือวัสดุทัศนวัสดุต่าง ๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยุญ สายนุ้ย (2533) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 ส่วนใหญ่จัดห้องสมุดเป็นเอกเทศ ใตยั้ห้องเรียน 1 ห้อง

สำหรับบุคลากรที่รับผิดชอบในการให้บริการห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดใ้ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ประจำ และจัดเวรนักเรียนจำนวนหนึ่งผลัดกันรับผิดชอบงานห้องสมุด เหตุที่ต้องปฏิบัติอย่างนี้เพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ยังไม่ได้รับใ้มีการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ประจำห้องสมุด ส่วนช่วงเวลาที่เปิดบริการ พบว่า ส่วนใหญ่จะเปิดให้บริการในช่วงพักกลางวัน และตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ก็นับว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมเพราะนักเรียนจะได้ใช้เวลาว่างใ้เกิดประโยชน์ สำหรับกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมาใช้บริการห้องสมุดนั้น ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนต่างใ้ความเห็นตรงกันว่า ส่วนใหญ่ครูจัดกิจกรรมใ้ให้นักเรียนค้นคว้า รายงาน ซึ่งก็นับว่าเป็นกิจกรรมที่ดี เพราะเป็นการฝึกฝนใ้ นักเรียนรู้จักใช้บริการจากห้องสมุด ในส่วนของการบำรุง รักษา และซ่อมแซมหนังสือในห้องสมุด ครูวิชาการโรงเรียนใ้ความเห็นว่ส่วนใหญ่ครูบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินการเอง ซึ่งก็คงจะต้องปฏิบัติอย่างนั้นเพราะว่าโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ และครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนก็ได้รับมอบหมายใ้ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วคงไม่มีเวลามาช่วย มีเพียงนักเรียนเท่านั้นที่พอจะเกณฑ์มาช่วยได้ สำหรับวิธีประเมินผลการใ้ห้องสมุด โรงเรียนส่วนใหญ่ประเมินผลจากสถิติผู้มาใช้บริการห้องสมุด ซึ่งก็นับว่าเป็นวิธีการประเมินที่จ่จะทำใ้ทราบ

ถึงบรรยากาศและความก้าวหน้าในการดำเนินงานห้องสมุดในแต่ละรอบปี แต่ผู้วิจัยขอตั้งข้อสังเกตว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มักมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดหาหนังสือ เอกสารค้นคว้า และตำราสำหรับครูและนักเรียนมีจำกัด และไม่เพียงพอ แม้ว่าปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะมีโครงการเกี่ยวกับห้องสมุด และจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือให้โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนในสังกัด แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลอ มงคลการุณย์ (2530) ที่ทำการศึกษาวินิจฉัยปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งก็พบปัญหานี้เช่นกัน วิธีแก้ปัญหานี้ก็คือ ผู้บริหารจะต้องตอบสนองต่อการจัดดำเนินงานของห้องสมุดในทุกด้าน เช่น จัดอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เพียงพอจัดหาหนังสือ และวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นต้องไว้ ตลอดจนงบประมาณสนับสนุน (กิติมา ปรีดีดีลก, 2532)

1.6 งานนิเทศการศึกษา

การวางแผนการนิเทศงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาจากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญและยอมรับการนิเทศ วิธีการดังกล่าวถือว่ามีความเหมาะสม เพราะการที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับการนิเทศ หรือจะให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานอย่างไร ก็จำเป็นต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งที่จะปฏิบัติเสียก่อน ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน (สังัด อุทรานันท์, 2530) ตลอดจนค้นหาปัญหาที่จำเป็นจะต้องปรับปรุงแก้ไขโดยการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พันัส หันนาคินทร์ (2529) ที่กล่าวว่า ก่อนเริ่มการนิเทศจะต้องตรวจสอบความเป็นไปเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งนี้ เพราะก่อนที่จะแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่วิศวกร นั้น จุดแรกที่จะต้องทำก็คือ การพยายามสืบทราบให้แน่ชัดว่า ปัญหานั้นคืออะไร และอะไรคือต้นเหตุของปัญหา

ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่นี้เทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ นั้น ผู้บริหารทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียนด้วยตนเอง เพราะว่า ผู้บริหารคือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครู ฐานะของครู จึงน่าจะเป็นผู้ที่สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูได้ตรงประเด็นปัญหา เพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530) ที่กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การให้ความสนใจและเอาใจใส่ของผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นสำคัญ นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ก็เป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ช่วยให้การนิเทศภายในโรงเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพราะว่าโดยภารกิจหลักของศึกษานิเทศก์ ก็คือ นิเทศ ติดตามผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน และศึกษานิเทศก์จะร่วมวางแผน เป็นวิทยากรให้ความรู้ดำเนินการปฏิบัติงานโดยการมีส่วนร่วมให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ แก้ไขจุดบกพร่องและชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง (สัจด์ อุทรานันท์, 2530)

นอกจากนี้โรงเรียนยังส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูผู้สอนเป็นผู้นิเทศซึ่งกันและกัน ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ดียิ่ง เพราะว่า เป็นไปตามหลักการและความต้องการของการนิเทศการศึกษาที่ต้องการให้ครูสามารถนิเทศตนเองและนิเทศซึ่งกันและกันได้ ส่วนขั้นตอนการนิเทศภายในที่ครูมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ครูวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศ และดำเนินการนิเทศการสอน

สำหรับการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ในการนิเทศภายในและใช้แบบรายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อรายงานผลการนิเทศย้อนกลับไปให้ครูผู้รับการนิเทศได้ทราบ ครูจะได้ปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของตนเองให้เป็นไปในแนวทางที่พึงปรารถนา ส่วนการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำปรึกษาหารือและ

การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์ใจ นิสาววัฒนานนท์ (2533) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การจัดนิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า เทคนิค และวิธีการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ในการนิเทศภายใน คือ การสังเกตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเยี่ยมชั้นเรียนเป็นเทคนิคที่สะดวก และสามารถทำได้ในเวลาที่ยืดหยุ่นจำกัด แต่ทั้งนี้ หากการเยี่ยมชั้นเรียนได้ผลดี จะต้องมีเครื่องมือเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมควบคู่ไปด้วย (Harris, 1985) ส่วนการสังเกตการสอนในชั้นเรียนนั้น เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการทำงานในสถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเหล่านั้น จะทำให้ทราบจุดดี จุดด้อยของบุคลากรสามารถนำมาเป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรต่อไป (สังัด อุทรานนท์, 2530)

1.7 งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน

ผู้กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการวางแผนบริหารงานวิชาการผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ คณะครูทุกคนในโรงเรียนจะเป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบายและรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามแนวคิดของ สานานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2527) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นการเตรียมการเพื่อผลที่ต้องการในอนาคต เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่จำเป็นต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจอย่างมีระบบ เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดของแต่ละขั้นตอน จึงควรให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529) กล่าวว่า มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง และทุกคนมักมีความสามารถแตกต่างกัน การนำเอาความสามารถที่แตกต่างกันของครุมาเข้าให้เกิดประโยชน์ ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยการทำงานเป็นกลุ่ม หรือ เป็นทีม ที่ทุกคนมีส่วนร่วมทำงานมีโอกาสสำเร็จมากขึ้น

สำหรับขั้นตอนที่ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ครูวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ และศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ นับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนสอดคล้องกับแนวคิดของ แฮร์ริส (Harris, 1985) ที่กล่าวว่า การระดมสมอง (Brain storming) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนวคิด วิธีแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมกลุ่มซึ่งแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นออกมา และจะไม่มีกรอบปิดตาย ไม่มี การวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด แต่ถ้าหากมีการกำหนดปัญหา หรือวางโครงสร้างที่ชัดเจน ก็ย่อมจะสามารถได้แนวคิดต่าง ๆ มากมายในเวลาอันจำกัด ถึงแม้ว่าแนวความคิดที่สมาชิกเสนอนั้น ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยตรง แต่แนวความคิดนั้นก็จะถูกนำไปผสมผสานให้เกิดแนวความคิดอื่น หรือเกิดแนวคิดใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่วนข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนและอัตราการเข้าชั้นของนักเรียน สถิติการมาเรียนของนักเรียน แผนงาน /โครงการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกลุ่มโรงเรียน โครงการที่ส่งเสริมงานวิชาการจำนวนนักเรียน ผลการประเมินการนิเทศ สถิติการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนผลการประเมินการดำเนินงานห้องสมุด จากข้อมูลที่โรงเรียนนำมาใช้ดังกล่าว นับว่าเป็นข้อมูลที่เหมาะสม เพราะเป็นข้อมูลที่ครอบคลุมขอบข่ายของงานวิชาการในโรงเรียน และสอดคล้องกับที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532) ได้กำหนดไว้กล่าวคือ ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน ควรใช้ข้อมูลดังต่อไปนี้ คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนนักเรียนยอดรวมแสดงผลการสอบรายปี สถิติการมาเรียนของนักเรียน จำนวนและอัตราการเข้าชั้นของนักเรียน สื่อการเรียนการสอนประจำห้องเรียน จำนวนและประเภทสื่อ ลักษณะการสอนงานเลือก ลักษณะการนิเทศภายใน ลักษณะการสอนซ่อมเสริม โครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมวิชาการ จำนวนเอกสารหลักสูตร จำนวนหนังสือในห้องสมุด และนโยบายของหน่วยงานระดับสูงกว่าโรงเรียน

สำหรับวิธีการควบคุม กำกับ บุคลากรให้ปฏิบัติตามแผนงาน /โครงการที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการประชุมชี้แจงแผนงาน/โครงการ

จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน และให้คำปรึกษาหารือ ส่วนการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะประเมินผลหลังการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว

1.8 งานส่งเสริมการสอน

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียน ให้ความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัด ได้แก่ กิจกรรมอาหารกลางวันของนักเรียน กิจกรรมเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน และกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย ซึ่งจะเห็นได้ว่า โรงเรียนได้ดำเนินการตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) กำหนดไว้ว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนหรือส่งเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ว่า การจัดบริการสุขภาพอนามัยและอาหารกลางวันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการทุก ๆ ด้านของนักเรียนซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพการจัดการเรียนการสอน ส่วนการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นการมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน รู้จักใช้สิทธิมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ กล้าแสดงออก รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และรับผิดชอบต่อชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528) จึงนับได้ว่าโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ครบถ้วน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต้องการ และ สอดคล้องกับแนวคิดของ จันท์ ชุ่มปักเมือง (2508) ที่กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแห่งการเรียนการสอนที่มีความสำคัญในอันที่จะช่วยเสริมสร้างให้ประสบการณ์ และ ชีวิตประจำวันของผู้เรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับวิธีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการส่งครู เข้ารับการอบรมทางวิชาการ กระตุ้นและสร้างแรงจูง

าให้ครูจัดกิจกรรม และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม การดำเนินการดังกล่าวนับว่ามีความเหมาะสมยิ่ง เพราะจะช่วยกระตุ้นให้ครูมีความรู้เพิ่มเติม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทศนีย์ สุภเมธี (ม.ป.ป) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่า งานส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนนั้น สามารถกระทำในรูปกิจกรรม ดังนี้คือ จัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร แผนการสอนและ กิจกรรมที่ใช้ในการสอน จัดสัมมนาให้ความรู้ทางวิชาการ และจัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่วนผู้ทำหน้าที่ประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นผู้ประเมิน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมที่จัด

1.9 งานประชุม อบรมทางวิชาการ

การสำรวจปัญหาความต้องการ จำเป็นในการให้ครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่พิจารณา จากปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ให้ความสำคัญและเป็นและมอบหมายงาน และประชุมเพื่อสอบถามความต้องการของครู ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ วิวัฒน์ ทยสกุล (2527) เรื่องการฝึกอบรมกับความจำเป็นของครูหลักสูตรในมหาวิทยาลัย ที่กล่าวไว้ว่าโดยหลักการฝึกอบรมนั้นควรมีการสำรวจความต้องการในการอบรมก่อนว่า ผู้เข้ารับการอบรมต้องการเรื่องใด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนของการฝึกอบรมต่อไป

สำหรับการส่งเสริมให้ครูเข้าประชุม อบรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัด ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการส่งเสริมด้วยการจัดหางบประมาณให้ครูไปเข้ารับการอบรม นับว่าเป็นสิ่งที่ดียิ่ง เพราะเป็นการเสริมขวัญ และกำลังใจแก่ครูที่จะไปเข้ารับการอบรม

ส่วนการให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดประชุมอบรมที่จัดขึ้นในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า โรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การเลือกกิจกรรมและวิธีการ และการดำเนินการประชุม อบรม นับว่ามีความ

เหมาะสม และเป็นสิ่งที่ดี เพราะเมื่องานสำเร็จครูทุกคนจะได้ภูมิใจว่าเกิดจากความร่วมมือของพวกเราทุกคน ไม่ว่าใครคนใดคนหนึ่ง นอกจากนี้การติดตามประเมินผลครูที่เข้ารับการอบรมทางวิชาการผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารจะให้ครูที่ไปอบรมนำมาถ่ายทอดให้ครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนฟัง และให้ครูที่ไปอบรมจัดทำสรุปรายงาน การไปประชุมอบรมให้ทราบทุกครั้ง นับว่าเป็นวิธีการที่ดี เพราะเป็นวิธีการควบคุมให้ครูที่ไปอบรมทางวิชาการตั้งใจจริงในการฝึกอบรม เพื่อที่จะได้นำความรู้กลับมาถ่ายทอดให้กับเพื่อนครูคนอื่นฟัง และนำความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนาตนเองดังที่ เสาวลักษณ์ สิงหกรวินท์ (2528) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการฝึกอบรมไว้ดังนี้ การประเมินผลการฝึกอบรมคือ ความพยายามที่จะวัดว่าการดำเนินการฝึกอบรมนั้น ๆ ได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด โดยอาศัยวิธีการอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะประเมินคุณค่าหรือดีราคาการฝึกอบรม ที่กระทำไปโดยการพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อโครงการฝึกอบรมทางวิชาการและการปฏิบัติการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน และผลส่วนรวมที่ตกแก่องค์กร อันเกิดจากการทำงานของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

2.1 จากผลการวิจัย เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่กำหนดไว้ 9 ด้าน พบว่า ทุกด้านล้วนมีปัญหอยู่ในระดับน้อย

2.2 จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณาปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาที่กำหนดไว้ 52 ข้อ มีเพียง 2 ข้อเท่านั้นที่มีปัญหาในระดับมาก ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความชำนาญเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ของ สนิท เจริญสุข (2527) ที่พบว่า

ปัญหาที่โรงเรียนประสบในระดับสูงคือ ขาดครูในบางกลุ่มประสบการณ์ สาเหตุของปัญหาข้อนี้ส่วนหนึ่งมาจาก การสรรหา บรรจุ และแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในอดีตที่ผ่านมาไม่มีการสำรวจว่าในแต่ละจังหวัดขาดแคลนอัตราากำลังครู สาขาวิชาเอกใด เวลาจัดสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการครูก็จัดสอบในลักษณะสอบรวมทุกเอก ดังนั้น บางสาขาวิชาเอกจึงขาดแคลนไป ปัญหาที่จึงเรื้อรังมาตลอด จนกระทั่ง 2 - 3 ปีมานี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีการพิจารณาแก้ไขวิธีการสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการครูใหม่ ด้วยการสอบแข่งขันแยกตามสาขาวิชาเอกที่ขาดแคลนแล้ว ซึ่งคิดว่าปัญหานี้คงจะได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นไปเรื่อย ๆ

2.2.2 โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้รับผิดชอบห้องสมุดโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ของ สนิท เจ้าสุทธิ (2527) ที่พบว่า ปัญหาที่โรงเรียนประสบในระดับสูงคือ ไม่มีครุภัณฑ์ในการห้องสมุดโดยตรง สาเหตุของปัญหานี้ส่วนหนึ่งมาจากการที่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังไม่ได้รับให้มีการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ประจำห้องสมุดโรงเรียน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ปริมาณงานยังไม่มากพอที่จะกำหนดตำแหน่งลงไปให้ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น แนวทางแก้ไขที่โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ ให้นักเรียนทำหน้าที่บรรณารักษ์ประจำห้องสมุด และให้นักเรียนจำนวนหนึ่งคอยช่วยเหลืองานห้องสมุด ซึ่งก็เป็นวิธีการที่ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวให้เบาบางลงไปได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานระดับสูงกว่าโรงเรียน

จากผลการวิจัย พบปัญหาที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน ต้องรีบหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ โรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความชำนาญเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ และโรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้รับผิดชอบห้องสมุดโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรวางแผนในเรื่องอัตรากำลังครูทั่วประเทศให้ชัดเจน โดยการประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้รายงานอัตรากำลังและสาขาวิชาเอกที่ขาดแคลน เพื่อที่จะนำมาวางแผนในเรื่องการสรรหา บรรจุ และ แต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูให้ได้ตรงตามความต้องการของโรงเรียนในแต่ละจังหวัด

1.1.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดตั้งงบประมาณไว้สำหรับจัดฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการจัดบริการห้องสมุดแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียน ส่วนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และอำเภอ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้โรงเรียนจัดห้องสมุดให้เป็นระบบ เช่น การจัดประกวดห้องสมุดโรงเรียนดีเด่นในระดับอำเภอและจังหวัด

1.1.3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ ควรจัดทำมีการวัดผลปลายภาคเรียน โดยใช้ข้อสอบร่วมกันทั้งจังหวัดหรืออำเภอ เพื่อวิเคราะห์ผลเป็นข้อมูลในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนในจังหวัดและอำเภอ

1.1.4 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดตั้งงบประมาณไว้สำหรับให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดำเนินการจัดประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน และ ครู เกี่ยวกับการวางแผนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

1.2.1 โรงเรียนควรสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน และจัดทำทะเบียนเก็บข้อมูลไว้ เพื่อจัดส่งครูเข้า
รับการอบรมตามสภาพความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

1.2.2 โรงเรียนควรรใช้วิทยากรจากภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ
เฉพาะ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นการ
ชดเชยในเรื่องการขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะบางกลุ่มประสบการณ์

1.2.3 โรงเรียนควรประสานงานและแจ้งข้อมูลอัตรากำลังที่ขาดกับ
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อจะได้รับการบรรจุครูในสาขาวิชาที่ต้องการ

1.2.4 การวางแผนพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนควรรให้ครูมีส่วน
ร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข พร้อมทั้งมีการควบคุม กำกับ ติดตาม และ
ประเมินผล เพื่อให้มีการปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง

1.2.5 ควรจัดให้มีการอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรขึ้น
ในโรงเรียน ตามความจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนและจัดขึ้นนอกเวลาราชการ เช่น
วันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) หรือวันปิดภาคเรียน

1.2.6 ควรจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน ในรูปแบบการ
นิเทศภายในที่ครูทุกคนมีส่วนร่วม

1.2.6 ควรจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม โดยแยกนักเรียนที่เรียน
เก่ง และเรียนอ่อน ออกจากกัน

1.2.7 ควรจัดให้มีเอกสารหลักสูตรสำหรับครูให้เพียงพอ

1.2.8 ควรจัดให้มีการประกวดครูผู้สอนดีเด่นกลุ่มประสบการณ์
ต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครูที่ตั้งใจ
ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างดีเยี่ยม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับ โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และ สังเกต การบริหารงานของโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพและปัญหาในเรื่องดังกล่าวในแนวลึก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย